

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Емил Георгиев Трифонов, Русенски университет „Ангел Кънчев“
научна специалност „Политическа икономика“

ОТНОСНО

материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност „доцент“ (две места) в област на
висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки,
професионално направление 3.8 „Икономика“,
научна специалност „Политическа икономика“ в Стопанска академия
„Д.А.Ценов“ – гр. Свищов

Участвам в състава на научното жури по конкурса за доцент съгласно
Заповед № 475/12.06.2025г. на Ректора СА
„Д.А.Ценов“ – гр. Свищов. В конкурса за доценти, обявен в Държавен вестник,
бр. 32/15.04.2025г. за нуждите на катедра „Обща теория на икономиката“ към
факултет „Финанси“ като кандидати участват гл.ас. д-р Александрина Борисова
Александрова, гл.ас. д-р Танер Мустафов Исмаилов и гл.ас. д-р Таня
Пламенова Тодорова, и тримата от кат. „Обща теория на икономиката“ в СА
„Д.А.Ценов“ – гр. Свищов.

1. Кратки биографични данни

1.1. гл.ас. д-р Александрина Борисова Александрова

Александрина Борисова Александрова е гл. ас. д-р към катедра „Обща теория на икономиката“ в Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - Свищов. През 2017 г. придобива ОНС „Доктор“ със защита на дисертация на тема: „Оптимизиране на данъчната система в Република България“. От 2017 г. заема длъжността Изследовател (от 2021 г. - Изследовател R2) в Института за научни изследвания към Стопанска академия, а от 2024 г. е и негов Главен координатор. От 2021 г. до момента е гост лектор в Baltic International Academy-Riga, LV, където води 4 самостоятелно разработени лекционни курса на английски език пред студенти в ОКС „бакалавър“ и „магистър“. Д-р Александрова притежава значителен практически опит както в правителствения, така и в неправителствения сектор, натрупан като външен експерт към Център за развитие на човешките ресурси, консултант по проектно финансиране на бизнес организации и основател и Мениджър „Развитие“ на неправителствената организация „Алианс за устойчиво регионално развитие“. През периода 2020-2022г. е хоноруван асистент към кат. „Финанси и кредит“. Завършила е 2 бакалавърски специалности и 2 магистратури в СА и в момента учи магистърска програма „Право“ в РУ „Ангел Кънчев“. Има осъществени 9 международни мобилности с цел преподаване. Кандидатът има отлична езикова подготовка, владее английски и руски, както и добри познания по испански и немски.

1.2. гл.ас. д-р Танер Мустафов Исмаилов

Танер Мустафов Исмаилов е завършил Държавната търговска гимназия (гр. Свищов) и висшето си образование в Стопанска академия. Завършил е магистратура в Шуменския университет. Бил е редовен докторант към катедра „Обща теория на икономиката“ и успешно защитава дисертация. Кандидатът притежава професионална квалификация в областта на педагогиката, митническата документация и застрахователните продукти. Има опит в реалната икономика. Владее отлично турски език и английски и немски на добро ниво.

1.3. гл.ас. д-р Таня Пламенова Тодорова

Таня Пламенова Тодорова е завършила средното си образование в гр. Плевен, с профил „Икономика с английски език“. Завършила две бакалавърски специалности и магистратура „Международен бизнес и мениджмънт“ в СА. Докторант на кат. „Обща теория на икономиката“ със защитена дисертация „Ефективност на публичните разходи в българската икономика (макроикономически аспекти)“. Има висока езикова подготовка (английски и немски езици) и добра компютърна грамотност. През периода 2016-2020г. е доцент във ВУАРП-Пловдив.

2. Общо описание на представените материали

2.1. гл.ас. д-р Александрина Борисова Александрова

Кандидатът представя за конкурса следните материали:

- Учебници - 5 броя (всички в съавторство) и 2 учебни пособия (в съавторство);
- Монографии - 1 брой;
- Публикации - 53 броя, в т.ч. хабилитационен труд.

Публикациите могат да бъдат класифицирани както следва:

- монография – 1 бр.;
- глава от колективна монография – 6 бр.;
- статии и доклади в научни издания, реферирани и индексирани в световни бази данни – 7 бр.;
- статии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране – 10 бр.;
- доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране – 18 бр.;
- студии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световни бази данни – 3 бр.;
- студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране – 8 бр.

Болшинството от публикациите са в съавторство, като от статиите една е самостоятелна, от докладите – 5. Всички материали са рецензирани преди публикуване.

2.2. гл.ас. д-р Танер Мустафов Исмаилов

Кандидатът представя за конкурса следните материали:

- Учебници - 5 броя (всички в съавторство) и 3 самостоятелни лекционни курса към Центъра за следдипломно и факултативно обучение;
- Монографии - 1 брой;
- Публикации - 27 броя, в т.ч. хабилитационен труд.

Публикациите могат да бъдат класифицирани както следва:

- монографии – 1 бр.;
- глава от колективна монография – 3 бр.;
- статии и доклади в научни издания, реферирани и индексирани в световни бази данни – 6 бр.;
- статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране – 12 бр.;
- студии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световни бази данни – 2 бр.;
- студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране – 2 бр.;
- книга на базата на защитен дисертационен труд – 1 бр.

Болшинството от публикациите са в съавторство. От статиите и докладите в нереферирани издания кандидатът има 3 самостоятелни. Всички материали са рецензирани преди публикуване.

2.3. гл.ас. д-р Таня Пламенова Тодорова

Кандидатът представя за конкурса следните материали:

- Учебници - 5 броя (всички в съавторство) и 4 самостоятелни;
- Учебни помагала – 1 (в съавторство) и 2 самостоятелни;
- Монографии - 1 брой;
- Публикации - 30 броя, в т.ч. хабилитационен труд.

Публикациите могат да бъдат класифицирани както следва:

- монографии – 1 бр.;
- статии и доклади в научни издания, реферирани и индексирани в световни бази данни – 2 бр.;
- статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране – 22 бр.;
- студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране – 4 бр.;
- книга на базата на защитен дисертационен труд – 1 бр.

Статиите и докладите в нереферирани издания са самостоятелни, както и една от студиите. Всички материали са рецензирани преди публикуване.

Характерът на публикациите на кандидатите, особено на първите двама, говорят за политика на СА, респективно катедра „Обща теория на икономиката“, за насърчаване на участието в колективни научни публикации.

3. Отражение на научните публикации на кандидата в литературата (известни цитирания)

3.1. гл.ас. д-р Александрина Борисова Александрова

- цитирания

- в световни бази данни – 73 бр.;
- в монографии и колективни томовете с научно рецензиране – 149 бр.;
- в нереферирани списания с научно рецензиране – 149 бр.

3.2. гл.ас. д-р Танер Мустафов Исмаилов

- цитирания

- в световни бази данни – 31 бр.;
- в монографии и колективни томовете с научно рецензиране – 1 бр.;
- в нереферирани списания с научно рецензиране – 38 бр.

3.3. гл.ас. д-р Таня Пламенова Тодорова

- цитирания
 - o в световни бази данни – 28 бр.;
 - o в монографии и колективни томове с научно рецензиране – 18 бр.;
 - o в нереферирани списания с научно рецензиране – 2 бр.

4. Обща характеристика на дейността на кандидата

4.1. Учебно-педагогическа дейност (работа със студенти и докторанти)

4.1.1. гл.ас. д-р Александрина Борисова Александрова

В учебно-преподавателската си дейност, гл.ас. д-р Александрова се отличава като креативен и иновативен преподавател. Кандидатът преподава огромен брой дисциплини, като провежда обучение в 25 учебни курса на български и английски. Провежданите занятия са със студенти от различни специалности в ОКС „бакалавър“ и „магистър“, и са преди всичко семинарни упражнения. Големият процент от преподавателните дисциплини съответстват на научния профил на катедрата и научната специалност, и са във връзка с рецензираните публикации на обявения конкурс за АД „доцент“. Кандидатът изпълнява и допълнителните изисквания според правилника на СА, като някои от курсовете, които води, са с интердисциплинарен характер.

4.1.2. гл.ас. д-р Танер Мустафов Исмаилов

Гл.ас. д-р Танер Мустафов Исмаилов води обучение на студенти по широка палитра от учебни дисциплини, което далеч надхвърля разумния брой учебни дисциплини на един преподавател. Само за учебната '24/25 година, кандидатът отчита 20 учебни дисциплини. Повечето от дисциплините са по тематиката на обявения конкурс за АД „доцент“, като има такива на български и на английски език. Кандидатът изпълнява допълнителните изисквания на СА. Танер Исмаилов има много добри оценки при атестирането му.

4.1.3. гл.ас. д-р Таня Пламенова Тодорова

Гл.ас. д-р Таня Пламенова Тодорова, като утвърден преподавател, проявява висока отговорност към учебния процес. Провежда обучение по четири дисциплини в ОКС „бакалавър“ – 3 самостоятелно и 1 курс („Макроикономика“) – съвместно, както и 1 дисциплина в ОКС „магистър“. Дисциплините съответстват на профила на обявения конкурс и научната специалност и представят кандидата като завършен преподавател в областта на теоретичната икономика.

4.2. Научна и научно-приложна дейност

Още в самото начало трябва да посоча, че кандидатите изпълняват - и по всички показатели преизпълняват - минималните национални и допълнителните университетски изисквания относно научните публикации, изисквани за заемане на АД „доцент“. Научните публикации са достатъчни по обем и е налице добър баланс между статии и доклади на научни конференции, макар и повечето да са в съавторство. В представените материали няма доказано по законоустановения ред плагиатство.

4.2.1. гл.ас. д-р Александрина Борисова Александрова

В представените публикации се изследват проблеми, които са актуални и имат важно значение за България; много важно е да се посочи, че в повечето от тях авторът проявява интердисциплинарен подход, основаващ се на базовата му подготовка в областта на финансите и кредита. Основният труд е

монографията „Финансова грамотност в България“, издадена през 2025г. в обем 164 стандартни страници. В монографията се изследва значението на финансовата грамотност в съвременното общество и нейното влияние върху индивида и обществото. Същата се разглежда като пряко следствие от качеството и обхвата на образованието през целия живот. Разгледани са различни аспекти на финансовата грамотност, особено тези, свързани с намаляването на бедността и неравенството. Проведено е емпирично изследване за финансовата грамотност в България. Налице е и критичен анализ на финансовата грамотност на европейско равнище и изоставането в България. Монографията е рецензирана.

Кандидатът демонстрира изключително висока активност в областта на научноизследователските проекти като член и ръководител на екипи. Същата за периода е взела участие в общо 27 проекта, в т.ч. – в национален, научен или образователен проект – 10 бр. и в международен научен или образователен проект – 17 бр., като е била ръководител на 1 национален и 2 международни проекта. Налице е изключително добро приложение на професионалната подготовка на кандидата при участието в проекти. Много от резултатите от проектите са публикувани.

4.2.2. гл.ас. д-р Танер Мустафов Исмаилов

В представените публикации за изследвани различни икономически и финансови аспекти от икономиката на България. Правят впечатление публикациите в областта на устойчивото потребление и ефективността на фискалната система, а също така и ролята на МСП. Основният труд е монография „Устойчиво потребление на домакинствата в България“ от 2023г., 148 стр. – рецензирана. Монографията се състои от две глави, основната ѝ цел бидейки изследването на степента на приложение на концепцията за устойчиво потребление сред българските домакинства. Изследват се теоретичните и практически проблеми на устойчивото потребление, факторите от които зависи и проявлението в българските условия. Монографията представлява значим принос в изследваната област. Като допълнение към монографията може да се отнесе и книгата „Подходно неравенство в България и възможности за развитието на малкия бизнес“, издадена през 2023г. Основната цел в разработката е да разгледа как развитието на малкия бизнес може да повлияе върху неравенството в България. Проблематиката е развита в три глави.

За периода, кандидатът е участвал в 16 научноизследователски проекта, като някои от резултатите от проектите са публикувани под формата на статии и доклади.

4.2.3. гл.ас. д-р Таня Пламенова Тодорова

В представените публикации е дефинирана ясна проблематика, свързана с проблемите на публичните приходи и икономическия растеж, в България и ЕС. Монографията „Публични приходи и икономически растеж“ от 2016г. е в размер на 176 стр. В същата подробно се изследва данъчната структура и данъчните ставки в 12 европейски икономики, което допринася за постигането на определени социалноикономически цели, чрез сравняване на емпиричните данни с тези на България. В три глави се доказва, че освен от размера на публичните разходи, внимание заслужава събираемостта на данъците и данъчното преструктуриране от преки към косвени данъци, и от деформиращи към недеформиращи данъци. Проблемът се допълва и от публикуваната през

2023г. книга „Ефективност на публичните разходи“, която може да се разглежда като допълнително задълбочаване на изследваните от автора проблеми.

За периода 2009-2025г. гл.ас. Тодорова е участвала в 4 приключили и 1 текущ научноизследователски проекта, на един от които е била ръководител.

4.3. Приноси (научни, научно-приложни, приложни)

В представените публикации на кандидатите се съдържат безспорни, и по мое мнение в някои от случаите – оригинални – научни и научно-приложни приноси. Приемам повечето от посочените от кандидатите приноси в съставените справки за оригинални научни приноси. Те отговарят на изискванията на чл. 54 от ППЗРАСБ и съответстват на съдържащите се постижения на представените публикации.

4.3.1. гл.ас. д-р Александрина Борисова Александрова

Представените за рецензиране публикации и материали показват една мултидисциплинарна научна дейност, което позволява обособяването на научните и научно-приложни приноси в 7 области, а именно: финансова грамотност; публични финанси, данъчна политика и фискална конвергенция в ЕС; икономически растеж, дигитализация, устойчиво развитие и изкуствен интелект; бюджетно управление и ефективност на публичния сектор; пазар на труда, образование и регионално развитие; европейски фондове; регионален анализ и туризъм. Посочените направления са твърде много и широки като области, като някои от тях нямат отношение към научната област на конкурса за АД „доцент“. Въпреки това, в научните публикации се очертават и допълват взаимно високата професионална компетентност на автора с умения за прилагане на съвременни методи на анализ. Приемам посочените научни и приложни приноси като лично дело на автора.

4.3.2. гл.ас. д-р Танер Мустафов Исмаилов

Научните приноси на гл.ас. д-р Танер Мустафов Исмаилов са коректно подредени в 5 основни области – устойчиво потребление; фискално управление и ефективност на фискалната система; пазар на труда и младежка безработица; МСП и предприемачество; банково дело и финансова стабилност. Както и при гл.ас. д-р Александрова, влияние върху изследваните проблеми очевидно оказва базовото висше образование по финанси и кредит. Коректно са посочени научните и научно-приложните приноси и приемам, че са дело на автора.

4.3.3. гл.ас. д-р Таня Пламенова Тодорова

Основните научни и научно-приложни приноси на гл. ас. д-р Таня Пламенова Тодорова произтичат пряко от представените монография и книга и са свързани преди всичко с проучването на ролята и размера на публичните приходи в икономиката, и възможностите на тяхното оптимизиране с цел стимулиране на икономическия растеж. Като отделните приноси са дадени различни аспекти на посочения проблем, включително и в икономиките на присъединили се държави към ЕС от 2004 и 2007 година. Посочени са 13

конкретни научни и научно-приложни приноса, като някои от тях не са самостоятелен научен принос.

5. Критични бележки

След като се запознах внимателно с представените публикации на тримата кандидати, споделям убеждението, че в тях няма допуснати значими грешки, пропуски и противоречия. Към всеки от кандидатите имам няколко критични бележки и препоръки, които се отнасят към бъдещата им изследователска и научна работа.

5.1. гл.ас. д-р Александрина Борисова Александрова

- да използва по-целенасочено безспорния си потенциал в научноизследователската дейност като преодолее разпиляността в научните изследвания и се концентрира в проблематика, съответстваща на общата икономическа теория;
- да увеличи броят на самостоятелните публикации, които да очертаят по-добре нейния научен профил като преподавател.

5.2. гл.ас. д-р Танер Мустафов Исмаилов

- да концентрира изследователските си усилия в по-малко области, напр. прогресивното данъчно облагане и борбата с неравенството – политически аспекти;
- като обща слабост (заедно с гл.ас. д-р Александрова), която очевидно не произтича само от тях, е огромният брой водени разнородни (въпреки базовата квалификация) учебни дисциплини.

5.3. гл.ас. д-р Таня Пламенова Тодорова

- да се концентрира върху публикации в реферирани научни издания, индексирани в световните бази данни;
- да използва по-организирано потенциала си в участие в научноизследователски проекти.

6. Заключение:

Научноизследователската и преподавателската дейност на гл.ас. д-р Александрина Борисова Александрова, гл.ас. д-р Танер Мустафов Исмаилов и гл.ас. д-р Таня Пламенова Тодорова отговарят напълно на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в България и на Правилника на неговото приложение в СА „Д.А.Ценов“ – гр. Свищов. Във връзка с обстоятелството, че конкурсът за заемане на АД „доцент“ в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Политическа икономика“, обнародван в ДВ бр. 32/15.04.25г., е за две места, а участващите кандидати са трима, правя на база представените материали от кандидатите следното класиране:

1. гл.ас. д-р Александрина Борисова Александрова;
2. гл.ас. д-р Танер Мустафов Исмаилов;
3. гл.ас. д-р Таня Пламенова Тодорова.

Като изхождам от гореизложеното, предлагам първите двама да бъдат избрани за доцент по ПН 3.8 „Икономика“, научна специалност „Политическа икономия“, за нуждите на катедра „Обща теория на икономиката“ на СА „Д.А.Ценов“ – гр. Свищов.

Русе
22.07.2025 г.

Член на журито:
/доц. д-р Емил Георгиев Трифонов/